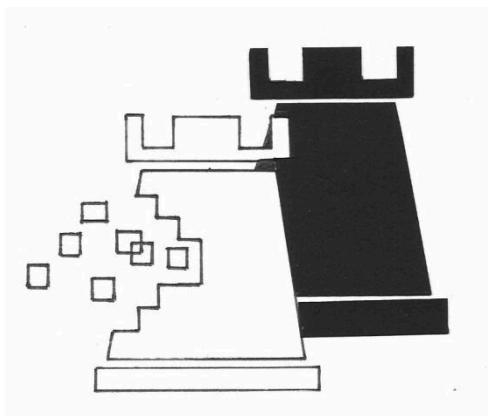

Schaak-Schild-Digitaal

Contact en Informatie

Schaakkring Boris Spassky Schilde

NR. 20 – November 2024

INHOUDSTAFEL

[Voorwoord](#)

[Lief & Leed](#)

[Probleemrubriek](#)

[Uit de praktijk](#)

[Eindspelrubriek](#)

Voorwoord

Zoals we al eerder meldden, gaan we SSD afslanken tot een nieuwsbrief met vooral clubnieuws. We gaan proberen dit 2-maandelijks te doen, maar noodzakelijk is dat niet. Wat het clubleven betreft is er niet heel veel te rapen. Het clubkampioenschap loopt zoals gewenst, ondanks de strikte kalender. Na het succes van vorig jaar zal er weer een ploeg deelnemen aan de Zilveren Toren, en er is een ploeg van zes spelers ingeschreven voor het Kersttoernooi van KSK Deurne.

Uiteraard goed nieuws is dat onze drie nieuwe leden (Kim, Roel en Pierre) zich laten kennen als enthousiaste schakers, en zich heel snel hebben geïntegreerd in onze schaakfamilie. Zoals gebruikelijk in een voorwoord volgt hier een meer algemene bedenking. In heel wat literatuur en in krantenartikels wordt het schaakspel gebruikt als metafoor om bepaalde aspecten van het leven te belichten. Zo las ik bij Schopenhauer dat, als je schaakt, het niet belangrijk is of je met gouden of houten stukken speelt... Ergens anders, maar ik weet niet meer waar, las ik dat na een schaakpartij, hoe boeiend en avontuurlijk die ook was, de stukken toch maar weer in de doos worden gegooid, in afwachting van een totaal nieuw spel.

Zo verbaast het me ook altijd weer hoe verschillend mensen reageren op winst of verlies bij het schaken. Evengoed verbaast het me hoe verschillend mensen reageren bij fijne momenten in het leven of bij tegenslagen. Ook daar zie je een link tussen leven en schaken. Net zoals in het leven, spelen in het schaken zoveel factoren een rol: leeftijd, fysieke en mentale conditie, karakter, ervaringen, kennis, ambitie, maar ook heel zeker de actuele toestand in het leven van de spelers ... In uiterst drukke periodes en acute situaties is het uiteraard moeilijker om tot een doeltreffende concentratie te komen, die natuurlijk wel van nut is bij het schaken.

In de manier van schaken weerspiegelt zich ook heel dikwijls de manier van in het leven staan. Het zou boeiend zijn hier een uitgebreide studie van te maken. Bij mijn weten is dat nog niet echt gebeurd.

En, net zoals de klok bij het schaken soms erg bepalend is, speelt tijd in een mensenleven ook dikwijls een enorme rol. Een jaar is zo snel voorbij, net als een schaakpartij...

Misschien is de wintertijd een ideale periode om iets meer afstandelijk naar dat gekke (schaak)wereldje te kijken. De natuur staat stil, er is minder licht. De sapstroom in de bomen komt tot rust. Hoe moeilijk het ook is, gezien de huidige situatie in de wereld (en ook dikwijls in de privé sfeer), alles even van op een zekere afstand bekijken helpt soms om met de nodige relativering toch maar weer verder op weg te gaan.

De "weg" is ook zo'n symbolisch zwaar beladen woord, daarom tot slot van dit voorwoord een kort fragment uit de Tao-Teh-King van Lao-Tse:

*"De rechte weg in de wereld
Is te vergelijken met beken en stromen,
Die tot rivieren worden
En zich in de zee verliezen..."*

Lucas

Lief & Leed

Op 18 november werd Luisa geboren, dochter van Kristof Baelen en Ludmyla. Het zoveelste achter-achter-kleinkind van Hendrik Baelen, onze stichter.

Volgens de eigen woorden van de fiere vader heeft ze haar eerste openingszetten behoorlijk goed en dapper gespeeld. Dat belooft voor de toekomst van het schaken!

Van harte proficiat! Wij wensen Kristof en Ludmyla heel veel geluk en voorspoed met Luisa.

In september overleed onverwacht de vriendin van Sigri Vandeweyer, Khytti. Ze was zwanger van hun eerste kindje.

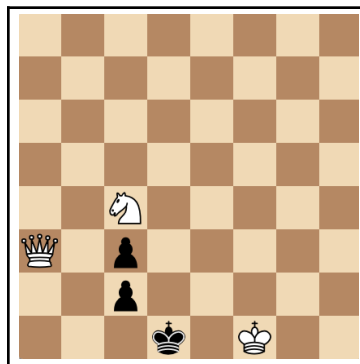
Heel de club voelt diep mee met deze bijzonder pijnlijke gebeurtenis, en we wensen Sigri & de naasten alle warmte & sterkte toe in deze uiterst moeilijke periode.

Probleemrubriek

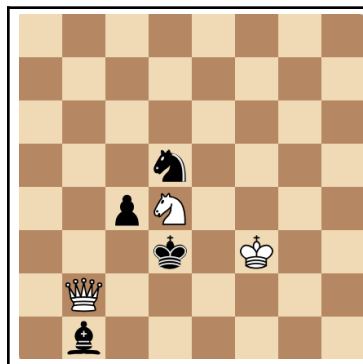
Eerst geven we de oplossingen van de september-opgaven, drie miniatuurtjes van Robert Lincoln.

1. 2# Robert Lincoln

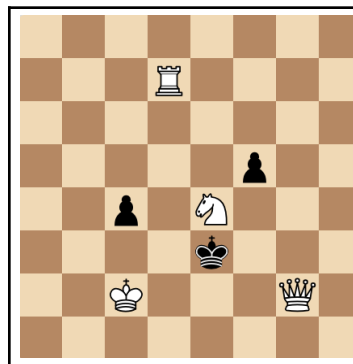
(4+3)

2. 2# Robert Lincoln

(3+4)

3. 2# Robert Lincoln

(4+3)

Ik wens je veel oplosplezier.

Insturen ten laatste op 5 oktober2024 naar edward.stoffelen@skynet.be.

1. Robert Lincoln: *Fun with chess miniatures nr 70*.

1.Da2 tempo.

1...Kc1 2.Da1 mat.

1...c1=D/T/L 2.De2 mat.

1...c1=P 2.Pe3 mat.

1.De7? c1=P!

1.Dxc3? c1=D!

2. Robert Lincoln: *Fun with chess miniatures nr 371*.

1.Pb5 dreigt 2.De2 mat.

1...Lc2 2.Dd4 mat.

1...Pc3 2.DxPc3 mat.

1...Pf4 2.Dc3 mat.

1.Pc6? Pc3!

1.Pe2? C3!

3. Robert Lincoln: *The Problemist 1992*.

1.Te7 dreigt 2.Df2 mat.

1...Kd4 2.Dd2 mat;

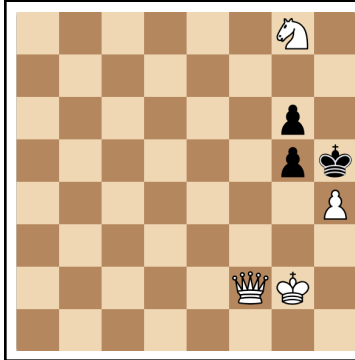
1...Kf4 2.Dg3 mat.

1...fxPe4 2.Txe4 mat.

Lucas & Walter hebben de drie problemen correct opgelost

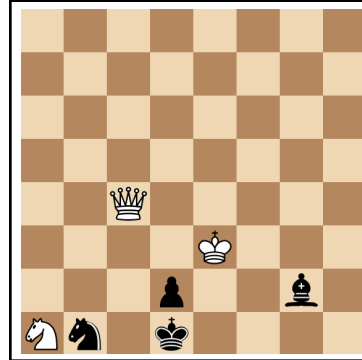
En nu de drie nieuwe opgaven voor november.

1. 2# Robert Lincoln

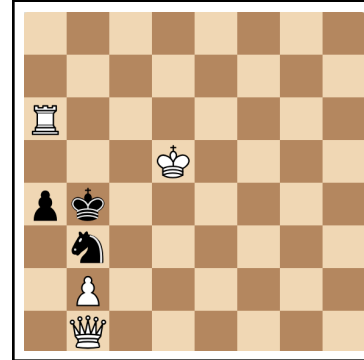
(4+3)

2. 2# Robert Lincoln

(3+4)

3. 2# Robert Lincoln

(4+3)

Ik wens je veel oplosplezier.

Insturen ten laatste op 5 december 2024 naar edward.stoffelen@skynet.be.

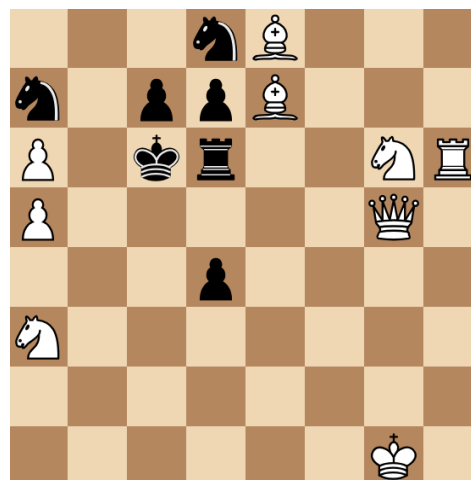
Het oplossen van schaakproblemen

Arnoldo Ellerman *Le Monde des Échecs* 1946.

Van een dreigprobleem is sprake als wit na de sleutelzet over een zet beschikt die, indien er niets aan de stand zou veranderen, tot mat zou leiden.

Er zullen dan altijd wel zwarte zetten zijn die toelaten dat wit deze matzet uitvoert, en andere die deze opzet vrijdelen. Om die laatste is het ons nu te doen. De zetten, waarna de dreiging doorslaat, zijn in feite niet zo interessant.

Een voorbeeld hiervan is de tweezet van de beroemde Argentijnse componist Arnoldo Ellerman.

(9+7)

Bij bestudering van de functie van Th6 en Pg6 valt op dat Le7 een obstakel vormt voor Pe6 mat. Als Pd8 of pion e4 zouden zetten, dan zou dit geen invloed hebben op die matzet. Dus moeten we eerst Le7 wegspeken en dat kan naar f8. Maar wanneer Td6 naar e6 of f6 speelt, dan kan de zwarte koning hiervan profiteren om na 1.Pe7+ naar d6 te ontsnappen aan mat. De toren blokkeert niet langer veld d6, maar dit laat ons toe met 2.Dc5 mat te zetten, behalve als de toren naar d5 uitwijkt. Wat dan? De matzet is dan 2.Pe5 met dubbelschaak. Veld c5 is nu gedekt door Lf8. Maar wat als de zwarte toren Pg6 uitschakelt door het te slaan? Wel dan ontstaat er een zelfpenning van Tg6. Niet goed is dan 2.TxTg6 wegens het tussenzetten van Pe6. Wit kan wel van die zelfpenning profiteren door 2.Dg2 mat. Zwart kan de dreiging ook pareren met 1..Pc8, maar dan komt veld b5 vrij en volgt 2.Db5 mat.

De volledige oplossing luidt dan:

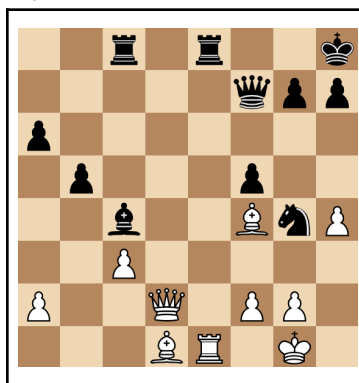
1.Lf8 dreigt 2.Pe7 mat.
1...Td5 2.Pe5 mat. Dubbelschaak.
1...TxPg6 2.Dg2 mat. Zelfpenning.
1...Td6 elders 2.Dc5 mat.
1...Pc8 2.Db5 mat.

Ward Stoffelen

Uit de praktijk

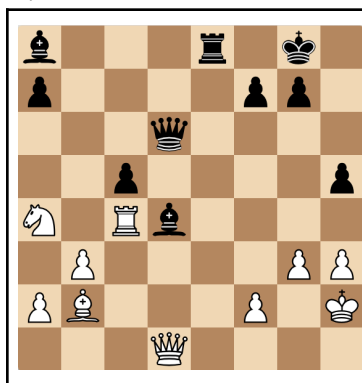
Opnieuw drie winnende combinaties van Boris Spassky. Deze keer drie maal met zwart, toont Brosi zich de meerdere van zijn sterke opponenten.

1.

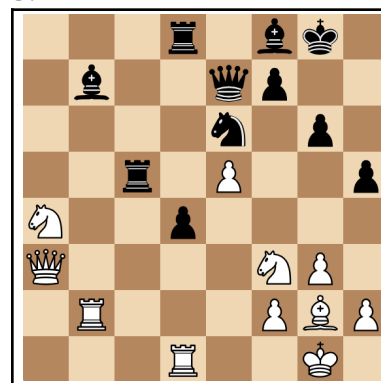
(11+11) **Zwart** aan zet

2.

(10+10) **Zwart** aan zet

3.

(11+11) **Zwart** aan zet

Partijstelling 1

Was 1995 voor Spassky al een succesjaar (gedeeld 2e/6e in het USSR-kampioenschap) dan slaagde hij er in al in het volgende jaar kampioen te worden (gedeeld met Averbach en Taimanow). In zijn partij tegen Borissenko had deze met zijn 28e zet aangegeven dat hij het zwarte paard graag in de schaakdoos wou steken. Spassky maakte met zijn antwoord duidelijk dat hij spoedig 0-1 op het wedstrijdformulier wou schrijven. Zoek maar even wat deze sterke zet was.

Partijstelling 2

Dat de ontmoeting met Bent Larsen spectaculair verliep is niet zo verwonderlijk. Larsen was altijd al een aanvallende speler en Spassky ging zo'n gevecht niet uit de weg. Deze keer had Larsen de verdediging van zijn koningsstelling nogal verwaarloosd. Spassky benutte dat door over de lange diagonaal binnen te vallen. De eerste zet is natuurlijk gemakkelijk te vinden. Maar hoe verliep het verder?

Partijstelling 3

In de jaren 1980 en begin jaren 1990 was Timman een van de beste spelers ter wereld. Met zijn 33e zet had Jan de zwarte toren voor de tweede keer aangevallen. Vermoedelijk verwachtte hij dat die zich naar c7 zou terugtrekken, anders zou hij na de dameruil loper b7 hangen. Maar wat zong de in Duitsland geliefde Hollandse showman Rudi Carrell?
"Lass dich überraschen, schnell kann es geschehen".

Oplossingen

Partijstelling 1 Borisenko-Spassky *Kampioenschap USSR 1956 in Leningrad.*

Spassky speelde 28...Tcd8! . Na 29.TxTe8+ DxTe8 bleek dat de witte dame te veel taken te vervullen had. De zwarte loper c4 belet het reddende De2. Wit gaf dan ook op.

Giorgij Borisenko (1922-2012) was geboortig uit de buurt van het Oekraïense Charkow en overleed in Tasjkent, de hoofdstad van Oezbekistan, vroeger allebei onder Sovjetbewind. Hij was voornamelijk actief als correspondentieschaker en bereikte daar de grootmeestertitel in 1965. Daarin won hij ook tweemaal het URSS-kampioenschap (1957 en 1960). Om de wereldtitel werd hij in het vierde kampioenschap (1962-1965) tweede, na Wladimir Zagorowskij.

Maar ook in het bordschaken was hij een te duchten speler Hij bereikte tussen 1950 en 1967 liefst acht maal de finale van het USSR-kampioenschap. Echter zonder daarin veel potten te breken. Hij versloeg in 1950 wel Wassilij Smislow, in 1950, 1954 en 1955 Efim Geller, Boris Spassky in 1956 en Lew Poloegajewskij in 1958.

In 1953 won hij met het team van Leningrad het ploegenkampioenschap van de Sovjet-Unie. Verder dan de meestertitel in 1950 raakte hij niet. Zijn hoogste Elo bereikte hij in 1956 met 2614 (terugberekening, want het systeem kwam slechts in 1970 in voege bij de FIDE). Borissenko was ook schaaktrainer van onder meer, Mark Taimanow, Ratmir Cholmow, Viktor Kortsnoj en Nona Gaprindasjwili.

Zijn vrouw Valentina Borisenko (1920-1993) won vijf maal het Sovjet-kampioenschap bij de dames: in 1945, 1955, 1957, 1960 en 1961. Daar zal hij vermoedelijk wel wat toe bijgedragen hebben.

Partijstelling 2 Larsen-Spassky *Toernooi van Boegojno 1984.*

31...Dd5 had je waarschijnlijk wel geraden. Daar 32.Df1 of 32.Dg1 niet speelbaar was wegens 32...Te1, bracht Larsen tot de zet 32.f3. Maar na de wonderschone zet 32...Lg1+!! gaf hij zich dadelijk gewonnen. Plots staat de witte Dame in en na 33.DxLg1 volgt 33...Te2+! Bent Larsen stelden we al voor in onze rubriek van 01.05.2024.

Partijstelling 3 Timman-Spassky *Toernooi in Hilversum 1983.*

Spassky speelde in plaats van 33...Tc7 echter 33...Tc1 met sterke dreiging. Dat kon Timman nog pareren met 34.Dd3, maar na 34...Da3! 35.Df1 TxTd1 36.DxTd1 Lc6 valt Lc4 en loopt de show ten einde. Een héél diepzinnige combinatie.

Mijn vroegste herinnering aan Jan Timman was een interview op de Nederlandse TV, opgenomen in zijn flat in Amsterdam. Zoals dat gaat bij een hippie vrijgezel waren er etensrestjes, vuile borden en lege flesjes bier te zien, een echte bohemien waardig. De reporter schaamde zich niet om Jan wat te kleineren. Wat, kleineren? nee ik vond het eerder vernederend. Het interview kabbelde dan wat door tot Jan op een briljante wijze het initiatief overnam en de reporter met schaamrood buitenliet. Een sterk staaltje. Het was wel knap dat het zo uitgezonden werd. Ik kwam dan te weten dat zijn vader hoogleraar was in de wiskunde aan de TU Delft, waar de keur van de Nederlandse ingenieurs opgeleid wordt. Ook zijn moeder was wiskundige. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Timman een grote begaafdheid erfde. Hij verkoos echter om schaakprofessional te worden.

Timman (1951-) was negen maal Nederlands kampioen: in 1974, 1975, 1976, 1978, 1980, 1981, 1983, 1987 en 1996.

Daarna nam hij om diverse malen nog weinig deel.

In 1974 werd hij IM en in 1974 GM. Hij won het IBM-toernooi in Amsterdam in 1978 en drong geleidelijk naar de wereldtop. Op de top van zijn loopbaan werd hij beschouwd als "The best of the West" met een Elo-ranking van 2655. In 1982 stond hij na Anatolij Karpov tweede op de wereldranglijst. Winst volgde in een aantal sterk bezette grootmeestertoernooien: IBM Amsterdam (1981), Hoogoventoernooi Wijk aan Zee (1981 en 1985), OHRA-schaakfestival Amsterdam (1984), Interpolis Tilburg (1987), VSB-toernooi Amsterdam (1987 en 1989), Las Palmas (1981), Mar del Plata (1982), Boegojno (1984) Sarajevo (1984) en Linares (1988). Indrukwekkend. Voor het WK drong hij tweemaal door tot de finale (1990 en 1993), maar verloor dan telkens van Anatolij Karpov. In 1976 scoorde hij op de Olympiade de gouden medaille op het eerste bord van de Nederlandse ploeg.

Timman was erg bevriend met Hans Böhm. Beide waren bekend voor hun wat liederlijke levensstijl. Op een bepaald ogenblik besloten ze hun volgende toernooi voor te bereiden op een Waddeneiland, zonder alcohol aan te raken. Het resulteerde echter in een desastreuus toernooibegin, tot dat ze alle goede voornemens overboord kieperden en ze uiteindelijk nog een zeer behoorlijke eindstand bereikten.

In 2005 werd hij met het Nederlandse team Europees kampioen.

Zijn laatste overwinningen waren het Staunton Memorial Londen in 2009 en een 2,5-1,5 zege tegen Karpov in 2016! Zowel hij als Karpov waren toen al lang over hun hoogtepunt voorbij maar het bewees nog maar eens zijn grote klasse.

Jan Timman is nu voornamelijk actief, in navolging van Max Euwe, als auteur van heel interessante schaakboeken en als een uitstekende schaakjournalist in *New in Chess*, waarvan hij in 1984 hoofdredacteur werd.

Wat mij erg veel plezier doet is dat hij zich met succes wijdt aan de eindspelcompetitie, waarmee hij in zijn nadagen opnieuw internationale faam verwerft.

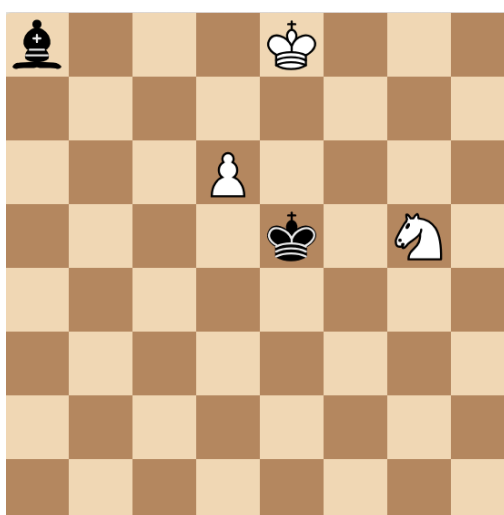
Eindspelrubriek

Vier korte eindspelstudies 2

Sinds 1995 organiseerde ARVES liefst 24 oplostoernooien voor eindspelstudies. Dit jaar ging het toernooi in maart door in het Nederlandse Nunspeet. Luc Palmans (ook een aantal jaren voorzitter van ARVES) selecteerde zes studies voor deze wedstrijd.

Vorige keer toonden we al drie opgaven. Vandaag tonen we de drie resterende eindspelstudies.

1. Eindspelstudie van Mikhail F. Dimentberg *Sjachmati w SSSR 1949 Speciale E.V.*

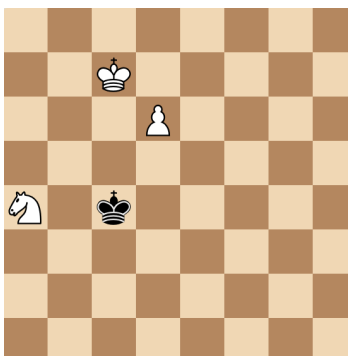
(3+2) Wit aan zet wint

De oplossing:

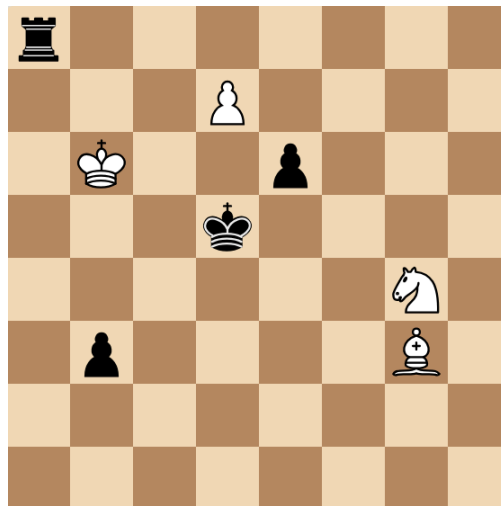
1.Kd7 Kd5 2.Kc7 Lc6 3.Pe4 La4 4.Pc3+ Kc4 5.PxLa4 en wit wint.

Enkele toelichtingen:

1.Kd7 Kd5 (1...Lb7 2.Kc7 Lc8 3.Pf7+ Ke6 4.Kxc8) **2.Kc7** (2.Pe4? Lb7 3.Kc7 Lc6) **2...Lc6 3.Pe4 La4** (3...Lb5 4.Pc3+ Kc4 5.Pxb5 of 3...Le8 4.Pf6+ Ke6 5.PxLe8) **4.Pc3+ Kc4 5.PxLa4** en wit wint. (diagram)

2. Eindspelstudie van Wladimir Bron *Sjachmati w SSSR 1969 3^e E.V.*
Stelling na de 2e zet van zwart

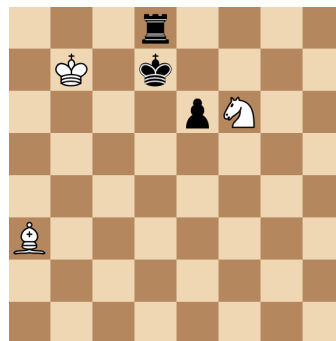
(4+4) Wit aan zet wint

De oplossing:

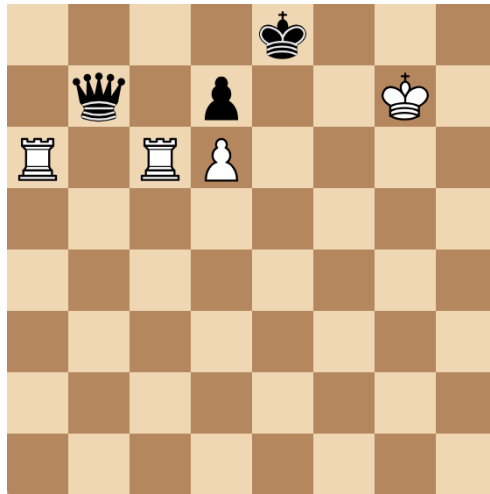
1.Le5 b2! 2.Lxb2 Kd6 3.Kb7 Td8 4.La3+ Kxd7 5.Pf6 mat.

Enkele toelichtingen:

1.Le5 (1.Pe3+? Kd4 2.Pd1 e5 3. Kc7 e4 remise of 1.Pf6+? Kd4 2.Kb7 Td8 3. Kc7 Txd7+ 4.KxTd7 Kc3 5.Le5+ Kc2 remise) 1...b2! 2.Lxb2 Kd6 3.Kb7 (3.Pf6? Tb8+ 4.Ka7 Td8 5.Kb6 Tb8+ 6.Ka7) 3...Td8 (3...Tg8 4.La3+ Kxd7 5.Pf6+ of 3...Tf8 4.La3+) 4.La3+ Kxd7 5.Pf6 ma (diagram).

3. Eindspelstudie van Abram Goerwitsj *Sowetskij Flot 1960.*

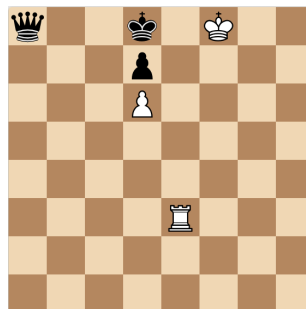
(4+3) Wit aan zet wint

Oplossing:

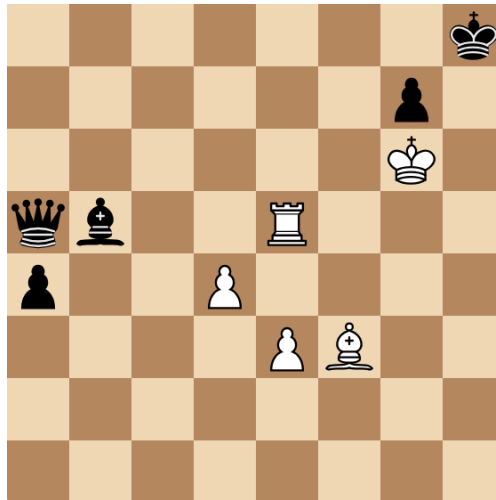
1.Tab6 Da8 2.Tc8+ DxTc8 3.Tb3 Da8 4.Te3+ Kd8 5.Kf8 en wit wint.

Enkele toelichtingen:

1.Tab6 (1.Tcb6? Dg2 en eeuwig schaak) **1...Da8 2.Tc8+** (2.Tc2? Da1+ 3.Tbb2 Dg1+ 4.Tg2 Dd4+ 5.Kh7 Dh6+ (niet 5...Dxd6? 6.Tb8+ Kf7 7.Tg7+ en 8.Tg6+ en wit wint) 6.Kg6 De4+ en eeuwig schaak)) **2...DxTc8 3.Tb3 Da8 4.Te3+ Kd8 5.Kf8 en wit wint.** (5...Kc8 6.Te8+ Kb7 7.TxDA8 KxTa8 8.Ke7 of 5...Dc6 6.Te8 mat) (diagram).

4. Eindspelstudie van Wladimir A. Bron *Sjachmati w SSSR 1948 3^e E.V.*

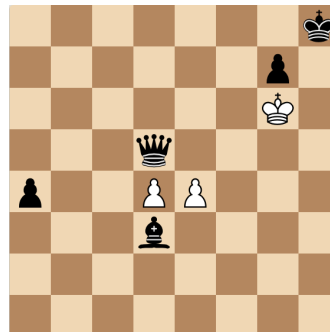
(5+5) Wit aan zet houdt remise

Oplissing:

1.Lc6 Ld3+ 2.e4 Dd8 3.Th5+ Kg8 4.Ld5+ DxLd5 5.Th8+ KxTh8 pat.

Enkele toelichtingen:

1.Lc6 Ld3+ (1...Dd8 2.Th5+ Kg8 3.Ld5+ Kf8 4.Th8+) **2.e4 Dd8 3.Th5+**
(3.Te8+? DxTe8 4.LxDe8 Lxe4+ 5.Kg5 a3 6.Lf7 Lb1) **3...Kg8 4.Ld5+ DxLd5**
5.Th8+ (5.TxDd5 Lxe4+ en de witte toren valt en zwart wint) **5...KxTh8 pat**
(diagram).

Ward Stoffelen